

Գաղթական աղամարդիկ աշխատանք են փըստում, բայց այդ էլ չե՞ն գտնում: Աշխատանք տուած դէպօռմի էլ վարդում են նրանց հետ չափաղանց «ազգամիրաբար», այսինքն կենդեքում են խեղմերին անիմուս: Գաղթականներից մինը պատմեց գանձակեցու «ազգամիրունեան» մի շատ բնորոշ դէպօռ, որով գույք նա մտադրութիւն է ունեցել անմանացնել իր անոնքը թիւրքահայերի պատմութեան արխնաններիկ էջերում: Մի ամբողջ օր բանեցնելով «աժգահա» զաղթականին, նա տուել է նրան 5 կ օ պէ կ վարձարութիւն միայն, ասելով՝ «կերած հացգ էլ քեզ բոլ էր. էդ էլ առլա եմ, որովհեան հայաստացի ես. իմ համուաը վեր չունի, որ հային մի օգնութիւն չանեմ»: Այդպիսի վերաբերումն դէպի թշուառ եղացը, զէպի ճակասուազի հալածականը, պատմւ չէ բերում գանձակեցներին: Զը պէտք է այդպիսի յանցաւոր անտարբերութեամբ նայել դադիմականների վրա: Նրանք էլ ձեզ պէս ունեցել են չե՞ն օջաղ, ամեր, որտեղից արխնարբառ թշնամին ամեն ինչ գուրու է առելք: Գուրք փակում էր նրանց առաջ ձեր գոները, դարձում էր նրանցից ձեր երեմերը, ասս ինչ անեն նրանք, սովաման լինեն փաղացներում, ում զիմեն նրանք, ևթէ ոչ ձեզ: Ախր գուրք նըրանց հարաց զատառներն էր: Յաճախ ասում էր՝

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՈՒՅ

Հանձնակում մեամսած պատման հանձնում ու չէ ծնել այնպիսի հարաւաս մարդասիրներ, որոնք քանդվելին թշուառ ու հալածական և լուսոր օգնելով: Եթե դուք շատ կուշտ եք լինում, «աղջամիբար» շպրտում եք նրանց ձեր մեղանի փաշը անզները և այդ ձեր կարծիքով՝ տնաքան դուք թիւն է նշանակում: Ուր է, եթէ մէկի տունը գոնէ քանդվեր այդ պատճառով, դա շատիք համար մարդասիրութեան, զթութեան մի աղջու դաս կը լինէր:

Գանձնակում մեամսած պատման հանձնում ու

Կահճակում թափված զաղթական կանանց ու սպառչ կարած են հայոց համագույն կանանց ու իրենքին կարող են խնամել աեղացի տիկինները. հարկաւոր է միայն բարի ցանկաթիւն: Բայց ժամանակ սննդն մեր փափկառունները մը տածել նրանց մասին, երբ այժմ սէղօնի սկիզբն է ու վիզիսների ամենաթունդ ժամանակը:

Q.M.M.Q.S. - 5.0

Ամեն տեղ ամենիքը այժմ մեանից իսկ պատրաստութիւն են տեսնուում առևելի ձմբան դիմալիքիւու։ Ոմանք իրանց աների ծխնելով յարն են մաքրել տալիս, որպէս զի վառարանում փայտը աւելի թէժ և ասպահով այրվի, ոմանք փայտի անսպառ պաշար են պատրաստում, ոմանք տաք մորթուց կարած հագուստներ են պատրիստում և այն և այն... Բայց հարց է՝ արդեօք հայաստան-

ունկնում մի մեզմ փափսնութիւն։ Կարծես մի
հնչ որ նոր գրութիւն էր գտլիս, համում էր շը-
շապեալ պրաքէս թէ աղասելով իր հերթին։ Ո՞ր-
աղից էր այն հրաշալի զութիւնը, որ իջաւ-
արերի վրա և ոկտօց մրաւնել։ Կարծես ինչ որ
անցյաց գաներ լայն բացվեցան և այնտեղից
դուրս եկաւ մի կենդանաբար շունչ, որ ընկաւ-
ողի մէջ, հաղորդեց նրան թարմութիւն և թե-
մուռթիւն։ Գիշերվայ կտպանքները թուլանում
էին. խաւարասէր թուլուները, ծանր թափահա-
սելով իրանց թեերը շատապ ստոյաներ էին գոր-
ծում, երեխ վերջացրած էին համարում գիշերա-
վին ճամապարհորդութիւնը և այժմ մօտենում
էին իրանց բայներին։ Համասարած թուխ դոյնը
հուզանում էր։ Լուսաբացի կարապեաները թըր-
ուում էին միմիանց ետելց. լոյսը շատ հեռու

Յամբո, բայց հաստատ քայլերով, չը շտապելով
այս և ոչ յետ մնալով, սարի բանջն ի վայր զբ-
ուում էին մարդիկի: Ամենքին ղեկավարում էր վերին
աստվածանի լարված ուշալրսթիմը: Քայլը չափ-
ված էր, բոլորովին անձայն, նոյն խոր թիերի
մէջ քնած վախկոս կենդանիները չխացան, որ
կանց մօտիկ անցնում են մարդիկ և զրանցից
ամեն մէկը ճեռքին բանած ունի մի հրացան: Ա-
մեն ինչ օգնում էր իշնողներին, ամեն ինչ ծած-
կում էր այդ շարժողութիւնը, խարում էր, քօ-
ջարկում: Ետևում մնացին մեծ ու փոքրիկ ձա-
մերը, վասերը, թումբերը: Մնում էր մի զտուի-
լեր եւ, և այնուհանե ծուռ ու մոռ քարափին
էր, որ պայտաձե կիսաշրջան էր տալիս, սեղմե-
ով գետակի ձորը: Այսակեղից շատ մօտ էին վլ-
անները, որոնց սաւած հազի սլալում էին խա-
ռայկները, կարծես նրանց էլ կաչկան զել էր քնի
թմրութիւնը, որ այնքան սաստկանում է լուսա-
ցից առաջ:

Յանուով էր արիւուսաղութիւնը անգութ էր, պ
անխնայա...
Եւ երբ արեգակը երևաց Տողի հսկայատիպ սա-
րի զլամին, ծառերի երկարածիր չտաքները աջ ու
ձախ շերաեր զցեցին մարդկացին վրէժի զարհու-
րելի պատկերի վրա: Դաշտավայրը ուր այդ զի-
շեր մարդիկ էին ապրում, այժմ ներկայացնում
էր մահ և ոչնչութիւն: Վրաններից մնացել էին
մսկիրի կոյաներ, զրանց մօտ, զբանցից հեռու,
խառերի մէջ, ծառերի տակ, վալած էին զիակ-
ներ և անչարժ, քարացած աշքերով նայում էին
ծիծաղկոս, գեղեցիկ երկնքին, նայում էին զար-
մացած, ալշած: Գարճեալ վասիուկ ու սիրուն էր
վազդպեսն աշխարհը, մահը անցել էր, և այսակ-
զի մշտական բնակիչները դարձեալ շարժվում
էին, ձայն էին հանում, վայելում էին կեսարի
րարիքները: Ոչ ոք չէր հասկանում թէ ինչ պա-
տահեց և ինչու, ոչ ոք չը դիսէր թէ արգեօք
ալապիցան մարդիկ զիշերացին կոսորածից:
Կեանքը տարա իր հումկու հսանքը դիսկիների

Գետի վրափրած ալիքները կլանեցին մի քանի վրայով. մօտիկ մի ձառի վրա մի ինչ որ ժիր ա

բարգառնում էրզրում, իսկապէս՝ էրզրումի զիւ-
ղը: Դրանց արժանաւորութիւնն այն է, որ
ուղացիկներ չեն կան մէջները, բոլորը աշխա-
տեր մարդիկ են, բայց ափսոս որ նրանց բարք
վարքի մասին լաւ բան չէ կարելի ասել: Ամ-
պայծ շարաթը աշխատում են և կիրակի օրը բա-
րը վշացնում: Զափաղանց արբեցզներ են: Տօն
երին գինեսներում ընկած հարբում են և փո-
ցներում կամ կառքերում լցված, սարսափելի
չոյանքներ թափելով՝ թռ և գալիս: Ալեքսանդ-
րովի «Հափաղաները» հոչաւուոր են իրանց
զիաներով, հայնոյանքներով, բայց էրզրումի
վացին նրանց յետ է թողել: Նրանք իրանց
առ վարժուագով, առարարազգարար, չափաղանց
միսիթար գաղափար են տալիս թիւրքահայ ժո-
ղովրդի մասին՝ ի հարկէ օտարներին և անձա-
տներին, սրբինեան մինք դիտենք, որ թիւր-
քայ ուրիշ զաղթավաններ անմասն են այդ
սկասութիւններից: Եւ որպան դառն մտքեր է
զուցնում մարդու մէջ այն հանգամանքը, թէ
անք են այն անձնաւուաթիւնները, որոնց ուլ-
ուր քանոդվեծ են, սիրելիներից շատերը սպան-
ծ, արիները անարդված, բանաբարված և ի-
նչք սարսպիր, փախուսական՝ չունեն մի սեւ-
կան անմիկնու ուր իրանց զլութը հանգստաց-
ն: Եւ աղեխարչ հասաւչի հետ ձեր շրթունքնե-
մրմիջում են: «Տէ՛ր, թնդ որպանց, որովհեան
զիան թէ ինչ են անում»:

Ա. Մառանիկողեան

ՆԱՄԱԿ ԲՈԳՈՒԻՑ

Հոկտեմբերի 7-ին
հնչպէս արգելն հեռազրեցի, թօմանի հասթա-
լում ահազին հրդին պատահեց հսկումը երի-
ն, և գեռ շարտահամելում է: Մանրամասնու-
աները հաղորդված են: Միաժամանակ այր-
մ էին չորս ֆօնտան մի փարբեկ հասպարակի
ս, և ասանեակաւուր նաւթանորի վիշկաներ:
ա ֆօնտանը միասին օրեկան տալիս էին մո-
ւորապէս 4,507,000 պուդ նաւթ, որ այժ-
ման գներով արժէ 33—34 հազար բարիք: Բա-
յս չորս ֆօնտանից՝ այրիվէ են և վիշկաներ,
աստ Մանթաշելի և ընկերաթեան, մի հատ
պեան ընկերութեան, երեք հատ՝ եղբ. Կրասիլ-
չովերի, 5 հատ՝ եղբ. Կօրէլի, 3 հատ Փիթոյելի
ինդ հատ՝ Ասադուլայիկի: Այրիվէ են նաւթա-
լուքրում եղած պատրաստի նաւթ, մօս երեք
իօն պուդ, որ արժէ մօսաւրապէս 225 հա-
ր բարիք: Եթէ հաշւի առնելու վնանք այր-
չ նաւթը, վիշկաները, փշացած մեքենաները,
ուղ նաւթանորի դադարեցնելը և այն,
հանուր վեսար մի միլիօն բարուց կանցնի.
Եթէ այրիող ֆօնտանները շտառով չ դադա-
ր, այն ժամանակ վեսար անկասկած, պիտի
հասպատիլի: Կրամիլ սկսիվէ է Մանթաշել և

չուն ասքայցած անզաղար երդում էր իր ա-
ռօտեան մեղեգին...
այց հրանոթը դևա չէր լրել: Նա այժմ թըն-
մ էր բարձրերում, հիւսիսային լիւսների լան-
ում: Այդակեղ դևա շարունակվում էր կոխւը:
նասը իր մարդկանց հետ յետ էր քաշլում,
մ նրա դիմաց կանգնած էին թիւքը զինուր-
ը: Դրանք Տումի զիւղում ապրողներն էին:
այսաների ձայնը այնակ չէր հասել բայց
ոռվ մի քուրդ վազեց զիւղը և սարսափելի
մեր պատմոց հարիւրապետին: Թիւքերը օգ-
թեան վաղեցին, բայց այլ ևս ուշ էր: Ամսն
վերջացնելով, Մանասը յետ էր գնում: Ա-
շ ըս առեց որ թիւքերը մի քայլ մօտենան,
և է աջաղութիւն ձեռք բերեն: Տակուն և ան-
ոփ ինչպէս շրջատափ ժայռերը, յարճակ-
ները քայլ առ քայլ նահանջում էին դիմելով:

ա գէսիր լարձր և լարձր...
լացանների աղմկալից պայքարը հեռանում
դանողաղ կիրապով։ Նա թուացաւ, նա ուշ
ջացաւ։ Արեգակը շատ էր բարձրացեր այ-
ժմ էր, երբ օդի մէջ չքացաւ վառ օդի ծխի
ջին քուան։ Կորից ամեն ինչ մասնիկից լլ-
թեան չայերը անցան սարի միւս կողմէ։
այս էին նրանք, բարձր ձայնով խօսում էին,
արամ, համբուլում էին միմեանց։
այ ժամին նրանք չը դիմէին թէ ինչ են թո-
ճանապարհն։ Բարձր ու լերկ զատ խայրի
ու, երկու վտառ թփերի մէջ, ընկած էր մի
ամարդ։ Նրա մի սուր ջարգլած էր և արինը
լ էր կազմել մանր խճերի մէջ, ներբեռում,
երի վրա, երեսում էին արինստ հետքեր, վի-
որը երկար տեղ էր քարշ ընկել բայց այսաղ
ոյժը սպառվել էր։ Խլուր նա երեսի վրա
ս ած փորսող էր տալիս, խլուր նրա մատները
կոսում էին հողն ու քարերը, ասած գնալ նա
և չը կարողացաւ։ կարծես սարեր էին դար-

